

Minister Klimatu i Środowiska

DGK-WK-II.050.5.2024.MK.5

3279880.13187712.10614893

Warszawa, 28-08-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do interpelacji Pana Posła Łukasza Kmity w sprawie pilnego skoordynowania działań na szczeblu rządowym dotyczących występowania zalewisk na terenie pow. olkuskiego (w związku z likwidacją kopalni ZGH Bolesław), w tym przygotowania specjalnego programu rządowego wsparcia dla samorządów gmin Olkusz, Bukowno, Bolesław, Klucze i pow. olkuskiego, K10INT3489, poniżej przedstawiam odpowiedzi na zadane pytania:

1. *czy Prezes Rady Ministrów powoła specjalny międzyresortowy zespół, który będzie koordynował powstawanie zalewisk na obszarze części powiatu olkuskiego - w tym będzie zlecał specjalistyczne ekspertyzy, badania dające odpowiedź, czy istnieje zagrożenie dla podtapiania nieruchomości i powstawania zagrożenia dla okolicznych mieszkańców.*

Na obecnym etapie rozwoju sytuacji związanej z likwidacją kopalni Olkusz-Pomorzany, Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie widzi potrzeby powoływania specjalnego międzyresortowego zespołu, ale też nie jest właściwe w tej sprawie. Należy zauważyć, iż w chwili obecnej realizowane jest zadanie Państwowej Służby Geologicznej pt: Zapadliska – etap I – studium wykonalności. Docelowe obszary, na których prowadzone było wydobywanie rud cynku i ołowiu objęte zostaną docelowo stałym monitoringiem w celu efektywnego wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w mierzeniu się z następstwami likwidacji górnictwa na ziemi olkuskiej. Nie oznacza to jednak, iż powołanie zespołu międzyresortowego jest wykluczone. Jeśli dalszy rozwój sytuacji spowoduje, iż powołanie takiego specjalnego międzyresortowego zespołu będzie potrzebne, to z pewnością zostanie on powołany.

2. *czy Prezes Rady Ministrów powoła specjalny program rządowy (na wzór Oświęcimskiego Programu Strategicznego), dzięki któremu możliwym będzie wydatkowanie środków na analizy, badania, wykonywanie prac zabezpieczających przed podtopieniami, rekultywację zalanych gruntów, tworzenie infrastruktury służącej kontrolowaniu powstawania zbiorników wodnych itp. Jaki będzie budżet ww. programu rządowego?*

W chwili obecnej nie przewiduje się powołania specjalnego programu rządowego w celu finansowania opisywanych w pytaniu działań. Rozpatrywane jednak są

możliwości innych form wsparcia władz samorządowych w zarządzaniu zaistniałą sytuacją. Jednym z pomysłów jest powołanie specjalnego programu w ramach NFOŚiGW dedykowanego pomocy samorządom w finansowaniu działań mających na celu minimalizowanie następstw likwidacji górnictwa. Na chwilę obecną jest możliwość skorzystania z programu priorytetowego NFOŚiGW pt. Zmniejszenie uciążliwości wynikających z wydobywania kopalin.

3. *jakie działania podjęto MKiŚ od połowy grudnia 2023 do dnia przygotowania odpowiedzi na interpelację w zakresie przeciwdziałania podtopieniom, retencji na terenach zalewiskowych, przygotowania zmian ustawowych i innych działań dotyczących wskazanego w niniejszej interpelacji obszaru. Proszę o szczegółowe wyjaśnienia, w tym podanie efektów wizyty ministra Miłosza Motyki w Olkuszu. Czy wizyta ta miała charakter wyborczy (przed wyborami samorządowymi) czy też w jej następstwie zintensyfikowano prace. Proszę o podanie dziennego harmonogramu działań MKiŚ w obszarze wskazanego problemu?*

Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie jest właściwym organem w przedmiotowej tematyce i w związku z tym nie przewodzi działaniom podejmowanym w związku z sytuacją zaistniałą w rejonie Olkusza. Możliwości posiadane przez resort pozwalają na działania wspierające z wykorzystaniem zaplecza eksperckiego Państwowego Instytutu Geologicznego. W związku z powyższym Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie posiada harmonogramu działań związanych z omawianą sprawą. W zakresie dotyczącym wizyty w Olkuszu Pana Ministra Miłosza Motyki, to z informacji uzyskanych bezpośrednio od Pana Ministra wynika, iż nie brał on udziału w żadnym spotkaniu w Olkuszu. Uzyskał on jedynie informacje o sytuacji panującej w okolicach Olkusza od Wójta Gminy Bolesław na spotkaniu w Warszawie.

4. *Czy według wiedzy MKiŚ i instytucji podległych i nadzorowanych, w chwili obecnej istnieje jakiekolwiek ryzyko wystąpienia niebezpieczeństwa zagrażającego zdrowiu, życiu i mieniu Mieszkańców na tym obszarze, a związanego z zakończeniem procesu likwidacji kopalń. Jeśli tak - proszę o wskazanie konkretnych zagrożeń.*

Bieżąca sytuacja w rejonie wpływu likwidowanej kopalni Olkusz-Pomorzany nie stwarza bezpośredniego niebezpieczeństwa dla zdrowia, życia i mienia mieszkańców obszaru. Powstające zalewiska lokalizują się w obszarze krajobrazu silnie przekształconego przez działalność górnictw człowieka (wydobycie piasków), co odpowiada pierwotnym przewidywaniom związanym z odbudową pierwotnego poziomu wód podziemnych. Składową, która błędnie została oszacowana, jest czas jaki miał dzielić zakończenie eksploatacji od odnowienia pierwotnych stosunków wodnych w górotworze. Tempo likwidacji leja depresji, który powstał w wyniku wieloletniego pompowania wód podziemnych przez kopalnie rud Zn-Pb, okazało się znacznie większe niż pierwotnie zakładano – stąd też intensywne ujawnienie się deformacji nieciągłych (zapadlisk) w skutek gwałtownego podnoszenia się poziomu wód podziemnych oraz związanych z tym przepływów w górotworze o dynamice większej niż zakładano pierwotnie. Pomimo szybkiego tempa pojawiania się

opisywanych zjawisk, wciąż pozostają one w korelacji z obszarami, które były typowane jako zagrożone ich wystąpieniem. Korelacja ta sprawia, iż na dzień dzisiejszy nie istnieją podstawy do wskazywania obszarów występowania bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia, życia i mienia mieszkańców. Odrębną kwestią pozostaje tzw. górnictwo historyczne, które rozproszone jest w okolicach Olkusza. Pozostałości po tej działalności zostaną objęte wpływem likwidacji leja depresji w końcowej fazie jego zanikania. Część z nich historycznie ograniczała się do pierwotnego poziomu zawodnienia górotworu, co pozwala przewidywać, iż nie będą one stwarzać zagrożenia w przyszłości. Co zaś się tyczy wyrobisk historycznych schodzących poniżej pierwotnego poziomu zawodnienia górotworu, to kwestia jak będą się zachowywać i jak będą oddziaływać na powierzchnię terenu pozostaje na razie w sferze domysłów. Stan opisywanych wyrobisk jest nieznany, część z nich uległa już zapewne samolikwidacji poprzez zawalenie i zaciśnięcie się, część prawdopodobnie pozostaje drożna w ograniczonym zakresie. Mając powyższe na uwadze, w celu wyeliminowania potencjalnych negatywnych zdarzeń związanych z zachowaniem się górotworu, planowane jest objęcie rejonu olkuskiego stałym monitoringiem przez Państwową Służbę Geologiczną. Monitoring ten służyć będzie nie tylko jako wsparcie dla samorządu, ale także będzie wspierał organy centralne w razie wystąpienia zagrożenia wymagającego interwencyjnego aktywowania środków budżetowych.

5. *Czy MKiS oraz KPRM rozważa wsparcie z rezerwy i budżetu państwa dla samorządów z terenu powiatu olkuskiego na likwidację następstw likwidacji kopalń i występowania zalewisk i zapadlisk. Czy takie wnioski wpływały do resortu i KPRM w ostatnim czasie?*

Wymienione w pytaniu wnioski nie wpływały do KPRM i MKiS. Jeśli drogą oficjalną wpłyną takowe, zostanie rozważone czy i w jakiej wysokości wsparcie z budżetu państwa dla samorządów powinno zostać przyznane. Należy także pamiętać, iż wciąż otwartą kwestią pozostaje rozgraniczenie odpowiedzialności finansowej pomiędzy Skarbem Państwa a ZGH „Bolesław” S.A. za koszty usuwania skutków działalności górniczej. Jest to zagadnienie złożone i nie będzie ono łatwe do rozwiązania ze względu na wielowiekową obecność górnictwa w rejonie oluskim oraz wzajemny wpływ górnictwa historycznego oraz górnictwa prowadzonego po 1945 r.

6. *Jakie są wyniki - proszę o wskazanie całej dokumentacji w odpowiedzi na interpelację - przygotowanej przez Centrum Geozagrożeń PIB, które były realizowane na terenie powiatu olkuskiego w związku z następstwami likwidacji kopalń, powstawania zapadlisk i zalewisk?*

W załączeniu do niniejszej odpowiedzi przekazuję „Raport z przeprowadzonych prac interwencyjnych w związku z powstaniem nowego zapadliska w korpusie drogi wybudowanej obwodnicy Bolesława” będący efektem działań Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego.

7. *Czy Gmina Bolesław występowała o środki na podjęcie prac naprawczych w ciągu obwodnicy m. Bolesław (w powiecie olkuskim) do KPRM? Czy może liczyć na rządowe wsparcie w przypadku opracowania dokumentacji/projektu i możliwości przywrócenia ruchu na tej drodze?*

Gmina Bolesław nie występowała o środki na podjęcie prac naprawczych w ciągu obwodnicy m. Bolesław. Do KPRM wpłynęła natomiast rezolucja Rady Gminy Bolesław w sprawie minimalizacji skutków zakończenia działalności górniczej polegającej na wydobyciu rud cynku i ołowiu przez Zakłady Górniczo-Hutnicze „Bolesław” S.A. Rada Gminy Bolesław w ww. rezolucji zaapelowała m.in. o pomoc w naprawie drogi wybudowanej w latach 2021–2022, stanowiącej obwodnicę Bolesławia, łączącej drogę krajową DK94 ze strefą aktywności gospodarczej w Bukownie, w tym z Zakładami Górniczo-Hutniczymi „Bolesław” S.A. Kwestia udzielenia wsparcia w omawianym zakresie pozostaje otwarta. Mając na uwadze znaczenie obwodnicy m. Bolesław oraz poniesione dotychczas koszty na jej wybudowanie, o ile będą istnieć ku temu możliwości techniczne, droga ta powinna zostać przywrócona do używalności.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra

Krzysztof Galos
Podsekretarz Stanu - Główny Geolog Kraju
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Załącznik:

1. Raport z przeprowadzonych prac interwencyjnych w związku z powstaniem nowego zapadliska w korpusie drogowym wybudowanej obwodnicy Bolesława.

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM